

PROKON WIND ENERGY FINLAND OY

Painuan kanavan tuulivoimapuiston osayleiskaava

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

27.4.2022

Sisällysluettelo

1	OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMAN TARKOITUS	1
2	HANKKEEN KUVAUS	1
3	KAAVOITUKSEN TAVOITTEET	1
4	SUUNNITTELUALUEEN SIJAINTI	2
5	KAAVOITUKSEN LÄHTÖKOHDAT	3
5.1	VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET	3
5.2	MAAKUNTAKAAVA	4
5.3	YLEISKAAVAT	10
5.4	ASEMAKAAVAT	13
5.5	RAKENNUSJÄRJESTYS	13
5.6	YHDYSKUNTARAKENNE JA ASUTUS	13
5.7	LUONNONOLOSUHTEET	15
5.8	MUUT TUULIVOIMAHANKKEET	16
6	SELVITYKSET JA VAIKUTUSTENARVIOINTI	17
7	OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS	18
8	KAAVOITUSPROSESSIN VAIHEET SEKÄ PÄÄTÖKSENTEKO	19
9	YHTEYSTIEDOT	20

27.4.2022

Painuan kanavan tuulivoimapuiston osayleiskaava

1 OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMAN TARKOITUS

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 63 § mukaisesti tulee laatia osallistumis- ja arviointisuunnitelma kaavan päätavoitteista ja suunnittelun kulusta, vuorovaikutuksesta ja aikataulusta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kuvataan myös suunnittelun, selvitysten sekä vaikutustenarvioinnin lähtökohdat.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa voidaan tarpeen mukaan täydentää suunnittelun edetessä.

2 HANKKEEN KUVAUS

Hankkeesta vastaavana toimiva Prokon Wind Energy Finland Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa Vaalan Painuan kanavan alueelle. Suunnittelualueelle suunnitellaan enintään 9 uuden tuulivoimalan rakentamista. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on enimmillään 300 metriä. Suunniteltujen tuulivoimaloiden yksikköteho on 8 MW.

Kaavoitusprosessin alussa suunnitellaan tuulivoimapuiston voimalasijoittelua osana hankesuunnittelua. Voimalasijoittelussa huomioidaan alueen luonnonolosuhteet, melu- ja varjostusmallinnusten tuloksia ja tuotanto-optimointi tavoitteena rakentaa tuotantotaloudellisesti kilpailukykyinen tuulivoimapuisto. Kaavoituksen rinnalla on käynnistetty YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointimenettely, jonka tuloksiin alueen kaavoitus tulee perustumaan.

Tuulivoimahankkeen sähkönsiirto on tarkoitus toteuttaa liittämällä hanke suunnittelualueen itäpuolella kulkevaan voimajohtoon.

3 KAAVOITUKSEN TAVOITTEET

Prokon Wind Energy Finland Oy on tehnyt kaavoitusaloitteen Vaalan kunnanvaltuustolle. Kaavoitusaloite on hyväksytty 3.9.2020 § 42.

Suunnittelun tavoitteena on mahdollistaa tuulivoimapuiston rakentaminen huomioiden alueen luonnon erityispiirteet sekä lieventäen rakentamisen mahdolliset kielteiset vaikutukset ympäristölle. Voimaloiden lisäksi tuulivoimapuisto koostuu sisäisestä tieverkostosta, maakaapeleista sekä sähköasemasta.

Suunnittelun yhteydessä huomioidaan myös muita prosessin aikana esille tulevia suunnittelualueen maankäyttötavoitteita sekä suunnittelutavoitteita.

Hankkeen taustalla on tavoite osaltaan pyrkiä niihin ilmastopoliittisiin tavoitteisiin, joihin Suomi on kansainvälisin sopimuksin sitoutunut. Uusiutuvan energian käyttöä lisätään niin, että sen osuus energian loppukulutuksesta nousee yli 50 prosenttiin 2020-luvulla. Pitkän aikavälin tavoitteena on, että energijärjestelmä muuttuu hiilineutraaliksi ja perustuu vahvasti uusiutuviin energialähteisiin.

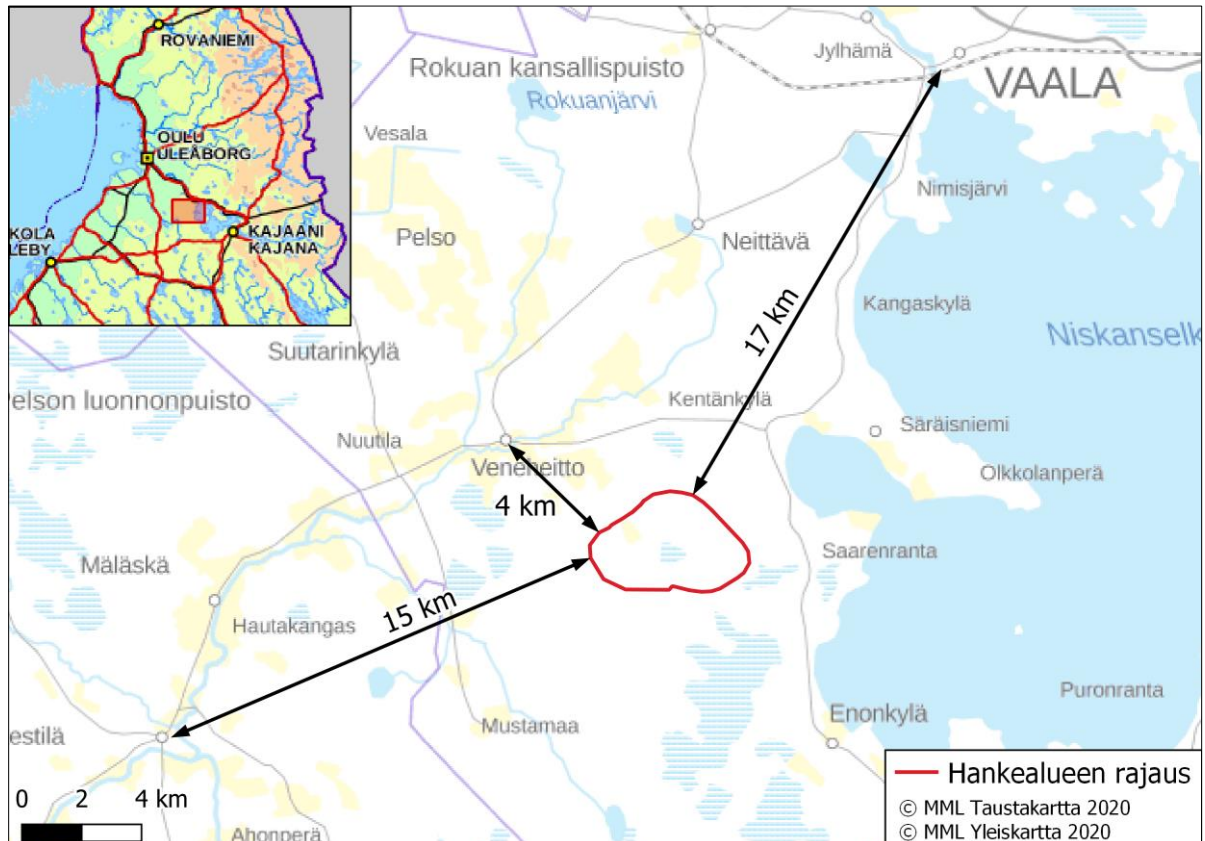
Osayleiskaava laaditaan siten, että siihen perustuen on mahdollista hakea rakennuslupaa tuulivoimaloille MRL 77a § mukaisesti. Osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena ja sen hyväksyy Vaalan kunnanvaltuusto.

27.4.2022

4 SUUNNITTELUALUEEN SIJAINTI

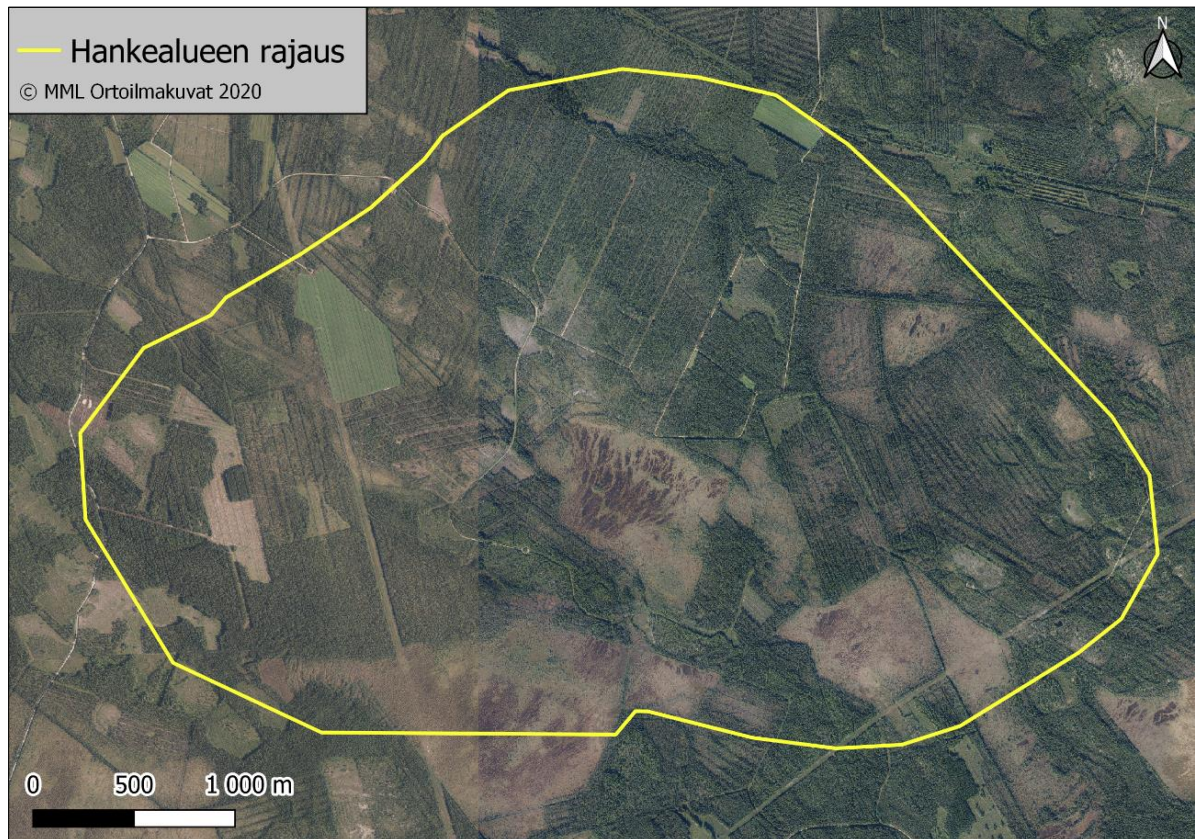
Suunnittelualue sijoittuu Vaalan keskustasta noin 17 kilometriä lounaaseen. Veneheiton kylään on noin neljä kilometriä ja Siikalatvan kunnassa olevaan Kestilän kylään noin 15 kilometriä. Siikalatvan kunnanrajalle on suunnittelualueelta lyhimmillään noin viisi kilometriä. Suunnittelualueen koko on noin 1300 hehtaaria. Suunnittelualueen rajaus tarkentuu prosessin edetessä.

Tuulivoimapuisto sijoittuu yksityisten maanomistajien maille. Suunnittelualue on maa- ja metsätalousaluetta.

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti.

27.4.2022

Kuva 2. Suunnittelualueen ortokuva.

5 KAAVOITUKSEN LÄHTÖKOHDAT

5.1 VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa suunnittelujärjestelmää. Maakuntakaavoituksessa sekä muussa aluesuunnittelussa valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulee huomioida siten, että mahdollistetaan niiden saavuttaminen. Tätä osayleiskaavaa koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on esitetty alla.

TOIMIVAT YHDYSKUNNAT JA KESTÄVÄ LIKKUMINEN

Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyvin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiselle sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.

Luodaan edellytykset vähähiiliselä ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.

TERVEELLINEN JA TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ

Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.

27.4.2022

Ennen melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.

Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisellätykset ja toimintamahdollisuudet.

ELINVOIMAINEN LUONTO- JA KULTTUURIYMPÄRISTÖ SEKÄ LUONNONVARAT

Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.

Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.

Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.

Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävä hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

UUSIUTUMISKYKYINEN ENERGIAHUOLTO

Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.

Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

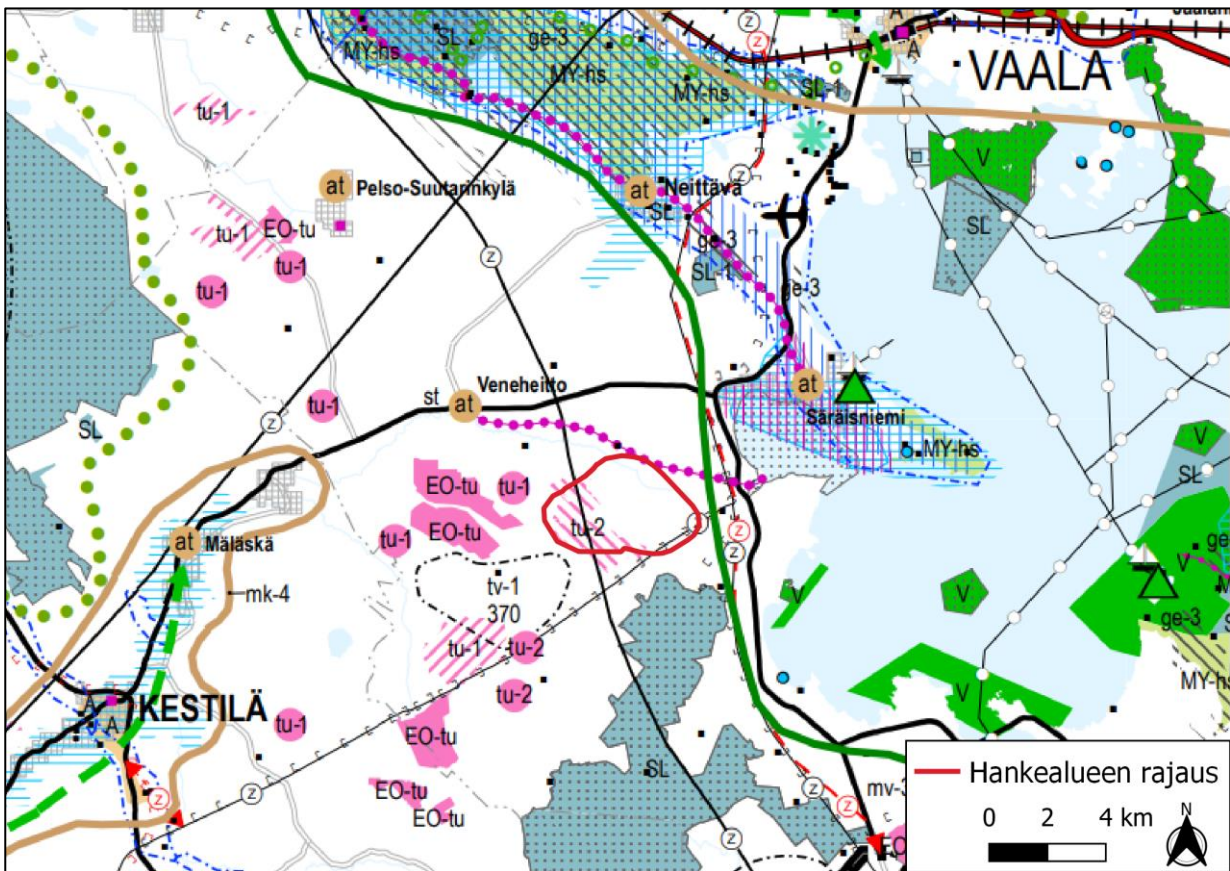
5.2 MAAKUNTAKAAVA

Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaava

Vaalan kunta on siirtynyt vuoden 2016 alusta Kainuun maakunnasta Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan. Vaalan kunnassa on voimassa Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaava, joka hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 11.6.2018, määrittiin voimaan maakuntahallituksen päätöksellä MRL § 232 nojalla 5.11.2018 ja sai lainvoiman 17.1.2022 KHO:n hylättyä viimeisen valituksen.

Alla olevassa kuvassa on ote Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavojen yhdistelmäkartasta.

27.4.2022

Kuva 3 Ote Pohjois-Pohjanmaan yhdistelmämaakuntakaavasta.

tu-2

TURVETUOTANTOON SOVELTUVA ALUE (tu-2) (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan suoalueita, jotka soveltuvat pääosin turvetuotantoon.

tu-2

Suunnittelumääräykset:

Alueen käyttöönoton suunnittelussa on otettava huomioon luonnonarvot, vaikutukset asutukseen ja kulttuuriympäristöön, tuotantoalueiden yhteisvaikutus vesistöihin sekä poronhoitoalueella turvattava poronhoidon edellytykset.

Turvetuotantoalueiden jälkikäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueiden ominaisuudet, paikalliset maankäyttötarpeet ja suoluonnon tila ja pyrittävä käyttöön, jonka aiheuttama vesistökuormitus ei vaikeuta vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Jälkikäytön suunnittelussa tulee pyrkiä edistämään maatalouskäyttöä sellaisilla alueilla, joilla on maatalousmaan tarvetta, kuitenkin poronhoitoalueella tulee välttää alueiden ottamista maatalouskäyttöön.

Alla mainitun suon turvetuotanto on suunniteltava varmistuen, ettei nimettyjen purojen luonnontilaan voi aiheutua merkittäviä haitallisia vaikutuksia (1.vmkk):

Suon nimi ja valuma-alue

Leipisuo-Kapustasuo, 60.036

Pikkujoki tai puro

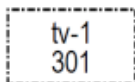
Leipioja

27.4.2022

 PÄÄSÄHKÖJOHTO 400 kV JA 220 kV (1. ja 3.vmkk) **PÄÄSÄHKÖJOHTO 110 kV (1. ja 3.vmkk)** **MOOTTORIKELKKAILUREITTI TAI -URA**

Merkinnällä osoitetaan olemassa olevia ja suunniteltuja moottorikelkkailun pääreittejä.

Lisäksi suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee seuraavat merkinnät ja määräykset:

TUULIVOIMALOIDEN ALUE

Merkinnällä osoitetaan maa-alueita, jotka soveltuvat merkitykseltään seudullisten tuulivoimala-alueiden rakentamiseen. Alueella ei ole voimassa MRL 33 § mukaista rakentamisrajoitusta. Luku merkinnän yhteydessä viittaa kaavaselostuksen alueluetteloon.

Suunnittelumääräykset:

Alueen suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset asutukseen, maisemaan, linnustoon, luontoon ja kulttuuriympäristöön sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja väkeävaikutuksia ja että valtakunnallisten kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät.

Lisäksi tulee ottaa huomioon lentoliikenteestä, liikenneväylistä ja tutkajärjestelmistä johtuvat rajoitteet voimaloiden koolle ja sijoittelulle sekä selvítettävä tuulivoimaloiden vaikutukset puolustusvoimien toimintaan. Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset.

SL**LUONNONSUOJELUALUE**

Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltaviksi tarkoitettuja alueita.

Suunnittelumääräys:

Alueen ja sen ympäristön maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa siten, ettei vaaranneta alueen suojelun tarkoitusta, vaan pyritään edistämään alueen luonnon monimuotoisuuden sekä alueiden välisten ekologisten yhteyksien säilymistä. Rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää MRL 133 § mukainen elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto.

NATURA 2000 -VERKOSTOON KUULUVA ALUE (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätösten mukaiset Natura 2000 -verkoston alueet.

POHJAVESIALUE (3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeät (I luokka / 1-luokka) ja vedenhankintaan soveltuvat (II luokka) / muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat (2-luokka) pohjavesialueet.

Suunnittelumääräykset:

Pohjavesien pilaantumisen ja muuttumisriskkejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista tai riskien syntyminen on estettävä riittävin vesiensuojelutoimenpitein. Alueella tulee huolehtia pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta.

27.4.2022

VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS MAISEMA-ALUE (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston periaatepäätöksen (1995) mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla:

- Aittojärvi–Kyngäs
- Hailuoto
- Iijoen keskijuoksun kulttuurimaisema
- Kalajokilaakso
- Kuusamon kosket
- Limingan lakeus
- Manamansalo
- Määttälänvaara–Vuotunki
- Oulujoen laakso
- Reisjärven Keskikylä–Kangaskylä
- Säräisniemi
- Tyräjärven kulttuurimaisemat
- Virkkula

Suunnittelumääräykset:

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja kehittämisessä on otettava huomioon alueen ominaispiirteet sekä turvattava maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen.

Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä alueen maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Maisema-alueella tulee edistää peltojen, niittyjen ja muiden avoimien maisematilojen säilymistä. Erityisesti Limingan lakeuden ja Muhoksen peltoalueiden tärkeät linnuston kerääntymisalueet tulee turvata.

Uudis- ja täydennysrakentamisen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeutumiseen sijainniltaan ja rakennustavaltaan maisemaan.

Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota julkaisussa *Arvokkaat maisema-alueet. Maisema-alueityöryhmän mietintö II* (Mietintö 66/1992, ympäristöministeriö, 1993) esitetyissä aluekuvauksissa selostettujen ominaispiirteiden ja arvojen säilymiseen.

MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti arvokkaat aluemaiset rakennetut kulttuuriympäristöt ja teosuudet. Osa kohteista ei näy kaavakartalla; luettelo kaikista maakunnallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä ja -kohteista on esitetty 2. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteissä 4 ja 5 sekä 3. vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteessä 5 a.

Suunnittelumääräykset:

Alueiden käytön suunnittelussa tulee edistää kulttuuriympäristön maakunnallisten arvojen säilymistä.

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa on otettava huomioon rakennettujen kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet ja ominaispiirteet. Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota *Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015* -selvitykseen kirjattuihin arvoihin ja ominaispiirteisiin.

27.4.2022

mv

MATKAILUN VETOVOIMA-ALUE / MATKAILUN JA VIRKISTYKSEN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE (1., 2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan ympäristöarvojen, matkailun ja virkistyksen kannalta valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittäviä aluekokonaisuuksia.

Suunnittelumääräys:

Alueen maankäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota virkistysalueiden ja -reittien verkoston muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen ja matkailukeskusten rakentamisen sopeuttamiseen ympäristöön.

mv-3

Rokua–Oulujärvi

Alueen kehittäminen perustuu hyvinvointi- ja virkistyspalveluihin, kansallispuistoon ja Rokua Geopark –kokonaisuuteen, Oulujärveen sekä muuhun luontoon ja ulkoiluun liittyviin virkistystoimintoihin. (2.vmkk)

v

VIRKISTYSALUE (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan vähintään seudullisesti merkittäviä, viheralueverkoston kannalta tärkeitä retkeily-, ulkoilu-, urheilu- ja virkistysalueita.

Alueita koskee MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus

Suunnittelumääräykset:

Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen virkistyskäytön kehittämiseen ja ympäristöarvojen säilymiseen.

Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää huomiota alueen eri käyttömuotojen tarkoituksenmukaiseen yhteensovittamiseen. Oulun Virpiniemen ja Salonselän alueilla erityistä huomiota tulee kiinnittää maa-ainesten oton ja yleisen virkistyskäytön yhteensovittamiseen sekä maa-ainesten ottoalueiden maisemointiin.

27.4.2022

Koko maakuntakaavan alueella on voimassa myös maakuntakaavan yleisiä määräyksiä. Tämän alueen osalta voidaan nostaa esille erityisesti seuraavat yleiset määräykset:

TUULIVOIMALOIDEN RAKENTAMINEN (1. ja 3.vmkk)

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimala-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulipuistoja, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia.

Perämeren rannikkoalueella tuulivoimarakentaminen tulee sijoittaa ensisijaisesti maakuntakaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille. Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimaloiden sijoittamista myös muille alueille, mikäli se ei merkittävästi lisää tuulivoimarakentamisesta aiheutuvia haitallisia yhteisvaikutuksia asutukseen, maisemaan, linnustoon tai muuhun ympäristöön.

Tuulivoimalat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa linnuston kannalta tärkeiden alueiden ulkopuolelle. Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimarakentamista myös näille alueille, mikäli tuulivoimarakentaminen ei heikennä alueiden linnustoarvoja.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa voimalat tulee sijoittaa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen, luonnonsuojelualueiden, Natura 2000 -verkoston alueiden, harjijensuojeluohjelman alueiden, maakuntakaavan luo -alueiden ja seudullisesti merkittävien virkistysalueiden ulkopuolelle.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on otettava huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti asutukseen, maisemaan ja linnustoon sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia ja että valtakunnallisten kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät.

Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on pyrittävä keskittämään yhteiseen johtokäytävään.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on otettava huomioon lentoliikenteestä, liikenneväylistä ja tutkajärjestelmistä johtuvat rajoitteet voimaloiden koolle ja sijoittelulle sekä selvitettävä tuulivoimaloiden vaikutukset puolustusvoimien toimintaan. Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on kuultava puolustusvoimia. Suunnittelussa tulee turvata puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä ottaa erityisesti huomioon puolustusvoimien toiminnasta, kuten tutkajärjestelmistä ja radioyhteyksien turvaamisesta johtuvat rajoitteet.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatiminen on ohjelmoitu toteutettavaksi vuosina 2021–2023. Maakuntahallitus käsitteli kaavoituksen vireille tulon sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamisen kokouksessaan 11.10.2021 (§ 129). Kaavoitustyön tavoitteita, sisältöä ja vuorovaikutusta käsittelevä osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä 22.10.-3.12.2021. Kaavan tavoitteellinen hyväksymisaikataulu on kesällä 2023.

Ilmastomaakuntakaava käsittelee koko maakunnan alueidenkäyttöä ja sen suunnitellut pääteemat ovat:

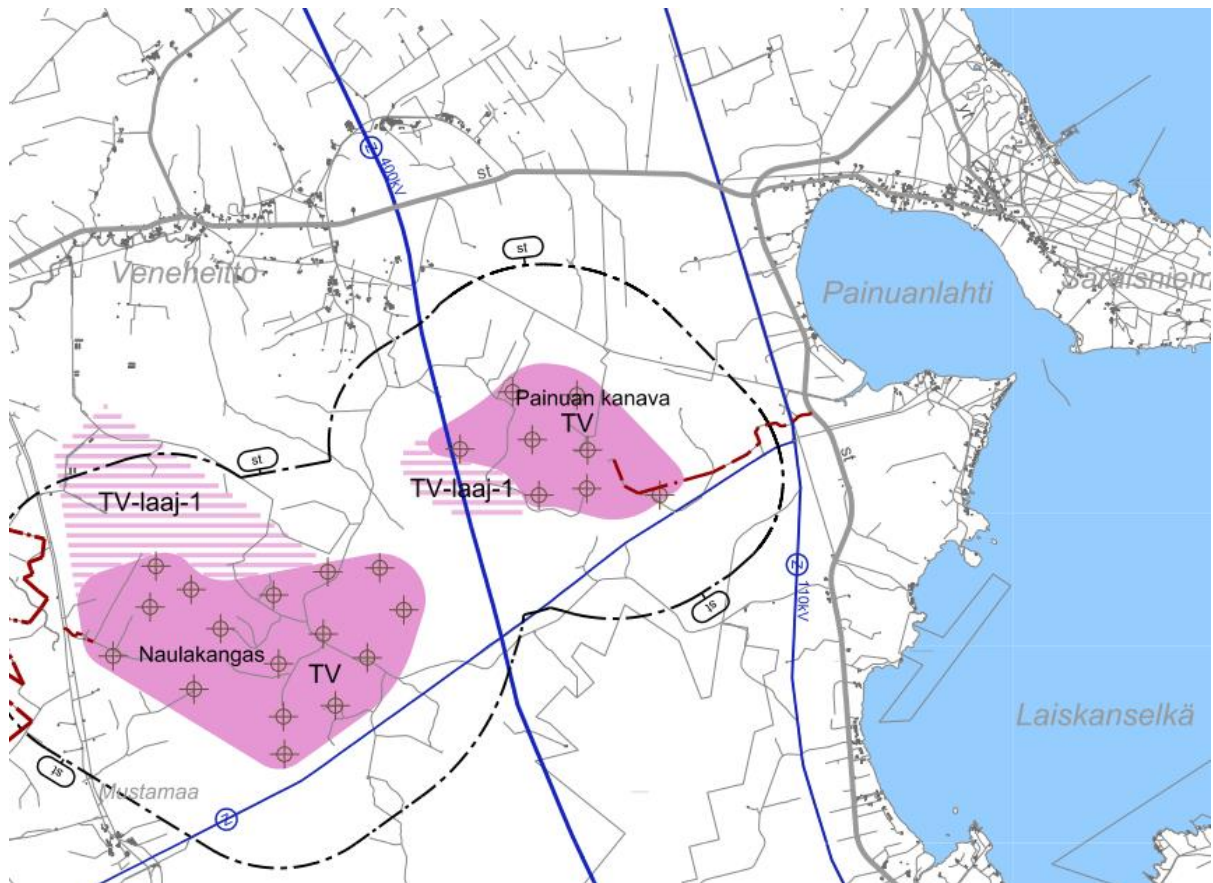
- Aluerakenne ja saavutettavuus (kansallinen alueidenkäytön kehityskuvatyo ja aluerakenne-työ)

27.4.2022

- Liikennejärjestelmä ja logistiikka-alueet (LJ-työ, infrahankkeet, edunvalvonta, Oulun seudun Kehityskuva 2030+)
- Energiantuotanto, varastointi ja siirto (TUULI-hanke ja erillisselvitys)
- Viherrakenne ja ekosysteemipalveluiden tarkastelu (TUULI-hanke)
- Energiamurroksen vaikutukset maankäytön suunnitteluun ja ilmastovaikutusten arviointi (Pohjois-Pohjanmaan energiamurros ja ilmastovaikutusten arviointi maakuntakaavassa on maakuntaohjelman 2022–2025 Kestävästi kasvava Pohjois-Pohjanmaa -teeman kärkihanke)

5.3 YLEISKAAVAT

Suunnittelualue on osoitettu tuulivoimarakentamiselle Vaalan tuulivoimayleiskaavassa, joka on hyväksytty 28.3.2019 ja jonka lainvoimaisuus on kuulutettu Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen 23.9.2021. Vaalan tuulivoimayleiskaava on strategisen tason aluevarauskaava, jossa osoitetaan Vaalan kunnan alueella tuulivoimarakentamiseen varattavat alueet. Vaalan tuulivoimayleiskaava ohjaa tuulivoimapuistojen alueellista sijoittumista, mutta ei ota kantaa alueiden muuhun käyttöön. Vaalan tuulivoimayleiskaava ei ole myöskään MRL 77a§:n mukainen suoraan rakentamista ohjaava kaava.

Kuva 4. Ote Vaalan tuulivoimayleiskaavasta.

27.4.2022

TV

TUULIVOIMAPUISTON ALUE.

Merkinnällä on osoitettu tuulivoimapuistojen rakentamiseen varattavat ja soveltuvat alueet. Yksittäisten tuulivoimaloiden sijoitus ja suojaetäisyydet häiriintyviin kohteisiin määritellään tarkemmin hankekohtaisen suunnittelun yhteydessä. Hankesuunnittelussa on pyrittävä vähentämään mahdollisia asutukseen, maisemaan, linnustoon, luontoon ja kulttuuriympäristöön kohdistuvia vaikutuksia. Hankesuunnittelussa tutkitaan melu- ja välkemallinnuksen kautta, että melun ja välkkeen ohjearvoja häiriintyviin kohteisiin ei ylitetä. Hankesuunnittelussa on huomioitava myös ohjearvojen täyttyminen läheisten asema- tai osayleiskaavojen mukaisilla rakentamattomilla rakennuspaikoilla.

Hankesuunnittelussa tulee turvata puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä ottaa erityisesti huomioon puolustusvoimien toiminnasta, kuten tutkajärjestelmistä ja radioyhteyksien turvaamisesta johtuvat rajoitteet. Kaavan toteuttamisella ei saa vaikeuttaa puolustusvoimien toimintaa. Toteuttamiseen liittyvistä suunnitelmista on pyydettävä puolustusvoimien lausunto. Hankesuunnittelun tai tarkemman osayleiskaavoituksen yhteydessä alueelle tulee tehdä muinaisjäännösinventointi.

PAINUAN KANAVA.

Tarkemman hankesuunnittelun tai osayleiskaavoituksen yhteydessä on selvitettävä, ettei rakentaminen alueella heikennä merkittävästi Painuanlahden ja Rumala-Kuvaja-Oudonrimmet Natura-alueiden luonnonarvoja (LSL 65 §).

TV-laaj

TUULIVOIMATUOTANTOON SOVELTUVA LAAJENNUSALUE.

Merkinnällä on osoitettu alueita, jonne läheinen tuulivoimapuisto voi tulevaisuudessa laajentua. Laajentuminen vaikutuksineen tutkitaan yksityiskohtaisemmin tarkemmalla osayleiskaavalla, jolloin mm. alueelle tulee tehdä muinaisjäännösinventointi, melu- ja välkemallinnukset sekä määritellä laajennusalueen ympärille tarvittava suunnittelutarvealue.

Merkinnällä on osoitettu alueita, jotka

- 1 soveltuvat tuulivoimatuotantoon turvetuotannon lopettamisen jälkeen.
- 2 sijaitsevat kuntarajan välittömässä läheisyydessä, jolloin tuulivoimapuiston laajentaminen edellyttää kuntien yhteistä osayleiskaavaa /kuntarajat ylittävää hankesuunnittelua.

SUUNNITTELUTARVEALUE.

Viivamerkintä on piirretty 1,5 km päähän läheisen tuulivoimapuiston rajasta.

Tuulivoimapuiston tuulivoimalat saattavat aiheuttaa ympäristöhäiriöitä tuulivoimapuiston välittömässä läheisyydessä. Alueen muussa maankäytössä tulee ottaa huomioon mm. tuulivoimaloista mahdollisesti aiheutuvat melu- ja välkevaikutukset.

Sähkölinja (400 kV).

Sähkölinja (110 kV).

Muu sähkölinja.

Ohjeellinen parannettava tie. Tielinjaukset tarkentuvat tuulivoimapuistojen hankesuunnittelussa.

27.4.2022

YLEISMÄÄRÄYKSET

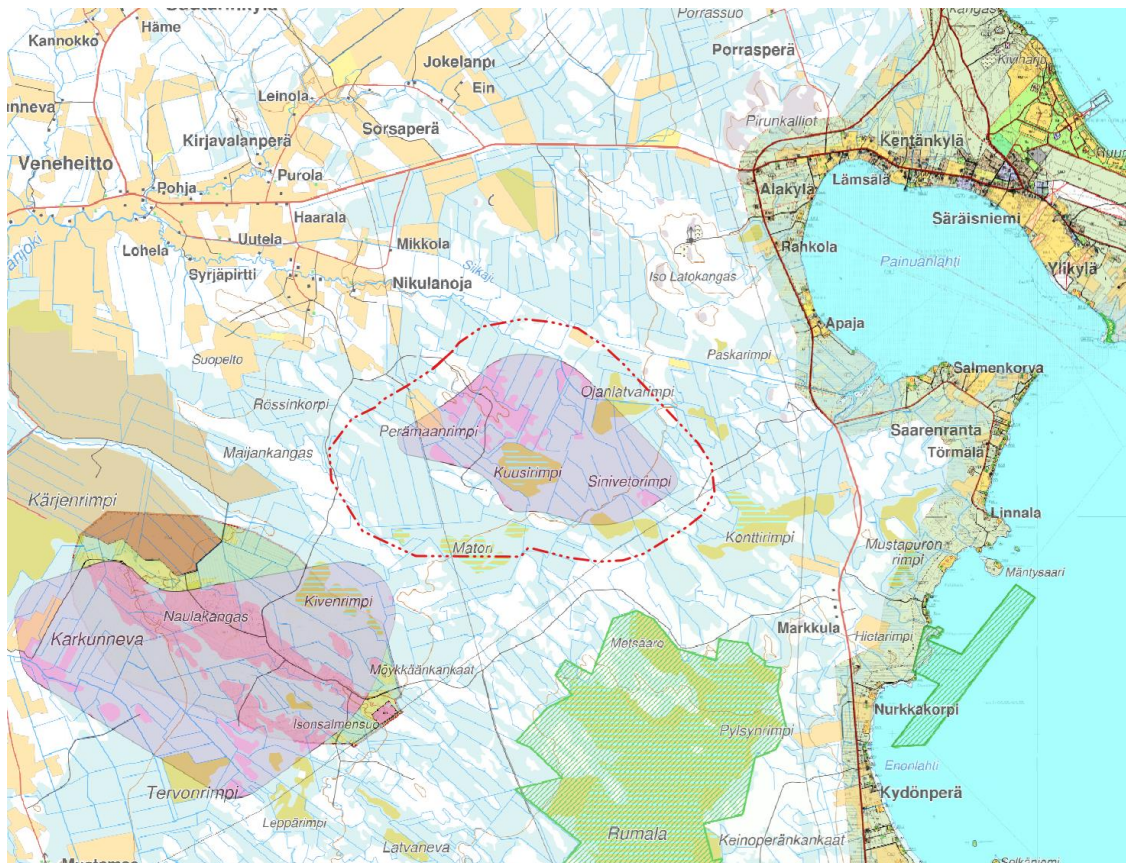
Ennen tuulivoimalan rakennusluvan myöntämistä pitää hankkeella olla puolustusvoimien hyväksyntä. Myös yksittäisten, yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) tuulivoimaloiden osalta tulee aina pyytää erillinen lasunto Pääesikunnalta koko kunnan alueella. Alle 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeista yksittäisistä pientuulivoimaloista tulee pyytää Pääesikunnan lausunto, mikäli kiinteistö, mille tuulivoimala rakennetaan, rajoittuu Puolustusvoimien käytössä olevaan alueeseen.

Tuulivoimaloiden haittavaikutukset puolustusvoimien kiinteään linkkiverkkoon tulee selvittää tarkemman hankesuunnittelun tai osayleiskaavoituksen yhteydessä.

Hankekohtaisen suunnittelun ja tarkemman osayleiskaavoituksen myötä tuulivoimaloiden sijoittelussa on huomioitava mm. metsästyksen kannalta oleelliset viheryhteystarpeet, kulkureitit ja ekologiset käytävät sekä Liikenneviraston ohje tuulivoimalan rakentamisesta liikenneväylien läheisyyteen.

Kuntarajan tuntumassa olevien tuulivoimapuistojen hankesuunnittelu ja osayleiskaavoitus edellyttää kuntarajat ylittävää yhteistyötä, tiedottamista ja vaikutusten arviointia.

Oulujärven rannalla on voimassa Oulujärven länsirannan rantaosayleiskaava sekä Säräisniemen yleiskaava. Yleiskaavoissa on osoitettu vakituisen asumisen ja loma-asuntojen rakennuspaikkoja, maa- ja metsätalousalueita, luontoarvoja sekä kyläalueille tyypillisiä merkintöjä.

Kuva 5. Ote hankealueen lähistöllä olevista yleis- ja asemakaavoista (Sweco 2020).

27.4.2022

Lisäksi hankealueen länsipuolella sijaitsee Naulakankaan tuulivoimaosayleiskaavan alue. Naulakankaan tuulivoimaosayleiskaava on hyväksytty kunnanvaltuustossa 13.12.2018 ja sen lainvoimaisuus on kuulutettu 18.2.2021. Kaava mahdollistaa kuuden tuulivoimalan rakentamisen.

5.4 ASEMAKAAVAT

Suunnittelualueelle ei sijoitu asemakaava-alueita. Lähimmät asemakaava-alueet – Olkkolanperän ranta-asemakaava, Olkkolanniemen rantakaava ja Äpäntinniemen rantakaava – sijoittuvat Oulujärven rannoille noin seitsemän kilometrin etäisyydelle suunnittelualueesta.

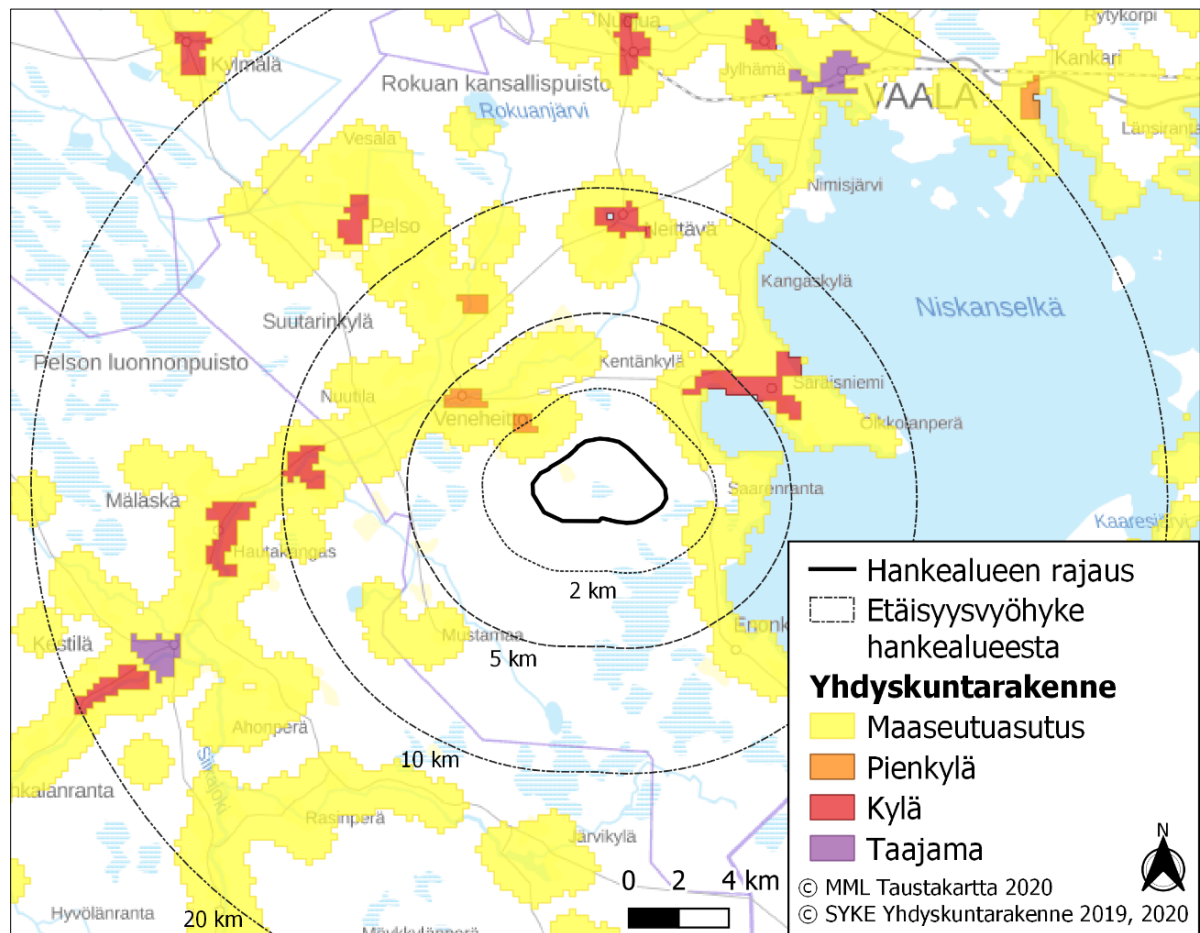
5.5 RAKENNUSJÄRJESTYS

Vaalan kunnan rakennusjärjestys on hyväksytty kunnanvaltuustossa 19.12.2001.

5.6 YHDYSKUNTARAKENNE JA ASUTUS

Suunnittelualueella ja sen lähiympäristössä on metsätalousaluetta, turvetuotantoalueita ja peltoalueita. Lähin taajama-asutus on Vaalan kirkonkylässä (vuoden 2019 lopussa 1 186 asukasta) noin 17 kilometrin etäisyydellä koillisessa. Seuraavaksi lähin taajama on Siikalatvan kunnan alueella sijaitseva Kestilä (vuoden 2019 lopussa 476 asukasta), noin 15 kilometrin etäisyydellä lounaassa. Suunnittelu- aluetta lähimmät kylät sijaitsevat lähimmillään alle 5 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta koillisessa Säräisniemi ja luoteessa Veneheitto. Alle 10 kilometrin etäisyydellä sijaitsee edellisten lisäksi suunnittelualueen pohjoispuolella Neittävä ja luoteispuolella Suutarinkylä sekä suunnittelualueen länsipuolella Siikalatvan alueella Leiviskänranta. Suunnittelualueesta 10-20 kilometrin etäisyydellä sijaitsevat pohjoisessa Jylhämä ja Nuojua, luoteessa Pelso sekä lännessä Siikalatvan alueella Mäläskä ja Pihkalanranta. Muilta osin asutus on maaseutuasutusta.

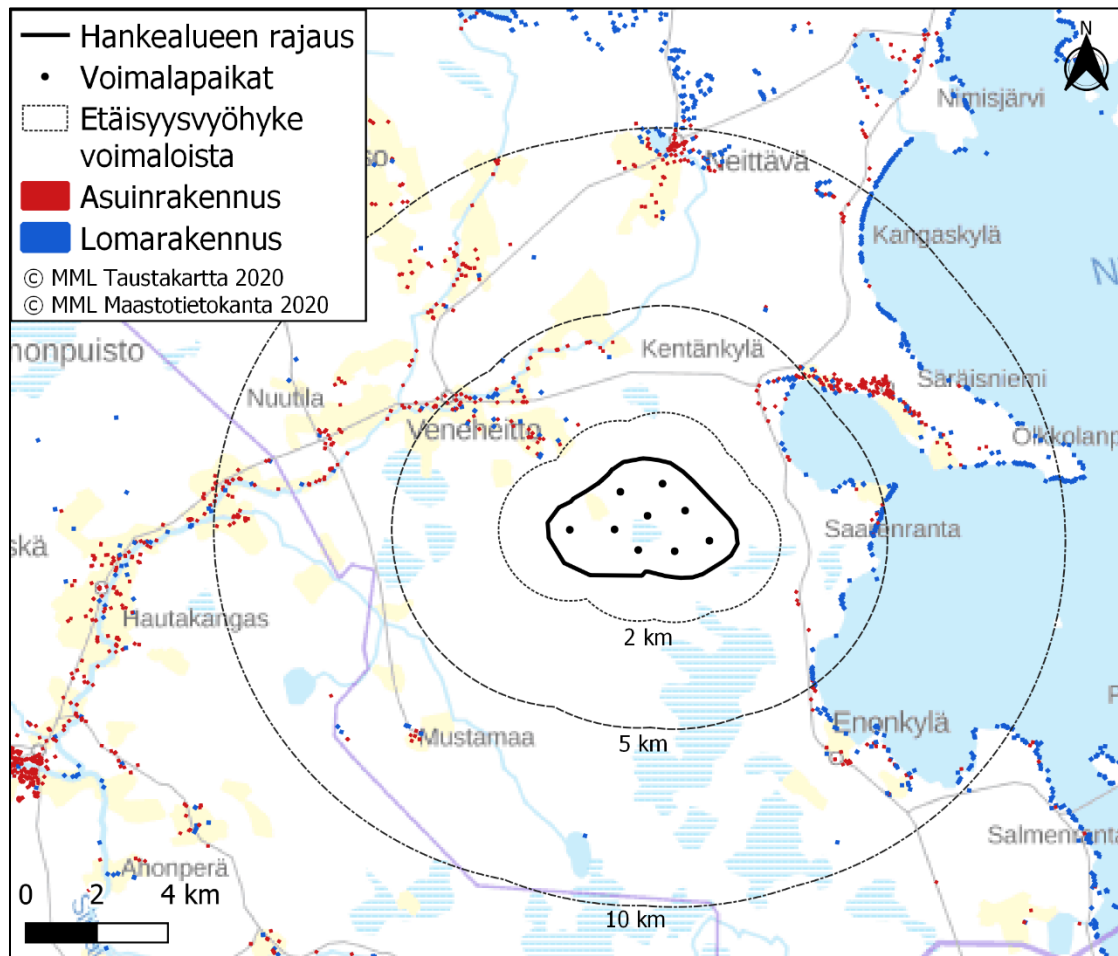
27.4.2022

Kuva 6. Yhdyskuntarakenne suunnittelualueen ympäristössä.

Suunnittelualueelle ei sijoitu asuin- tai lomarakennuksia. Lähimmät asuin- ja lomarakennukset sijaitsevat suunnittelualueen luoteispuolella Veneheiton kylässä, 2-3 kilometrin etäisyydellä. Suurimmat asutuskeskittymät suunnittelualueen lähistössä sijoittuvat suunnittelualueen luoteispuolelle Veneheiton alueelle (2-5 kilometriä) ja suunnittelualueen koillispuolelle Säräisniemen alueelle (5-6 kilometriä). Loma-asutus on enimmäkseen keskittynyt Oulujärven ja muiden vesistöjen rannoille.

27.4.2022

Kuva 7. Asuinrakennukset ja vapaa-aajan asunnot suunnittelualueen lähialueella.

5.7 LUONNONOLOSUHTEET

Suunnittelualueen maasto on pääasiassa suota tai entistä ojitettua suoaluetta, jonka paikalla kasvaa eri kehitysvaiheessa olevaa talousmetsää. Myös suunnittelualueen lähiympäristö on pohjois-luodetta lukuun ottamatta metsätalous- ja suovaltaista. Suunnittelualueella ei asu vakituksia asukkaita. Lähimmät vakituiset asukkaat asuvat noin 2 km päässä suunnittelualueelta.

Suunnittelualueen välittömässä lähiympäristössä ei sijaitse valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Yksi valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009), Siikajoen uittokanava, joka on samalla myös maakunnallinen arvokohde, sijoittuu vähäisessä määrin suunnittelualueen puolelle. Alle viiden kilomerin etäisyydellä suunnitelluista voimaloista sijoittuu tämän lisäksi yksi muu maakunnallisesti arvokas rakennetun kulttuuriympäristön kohde, Särkisniemen kylä. Suunnittelualueelle ei sijoitu muinaisjäännöksiä.

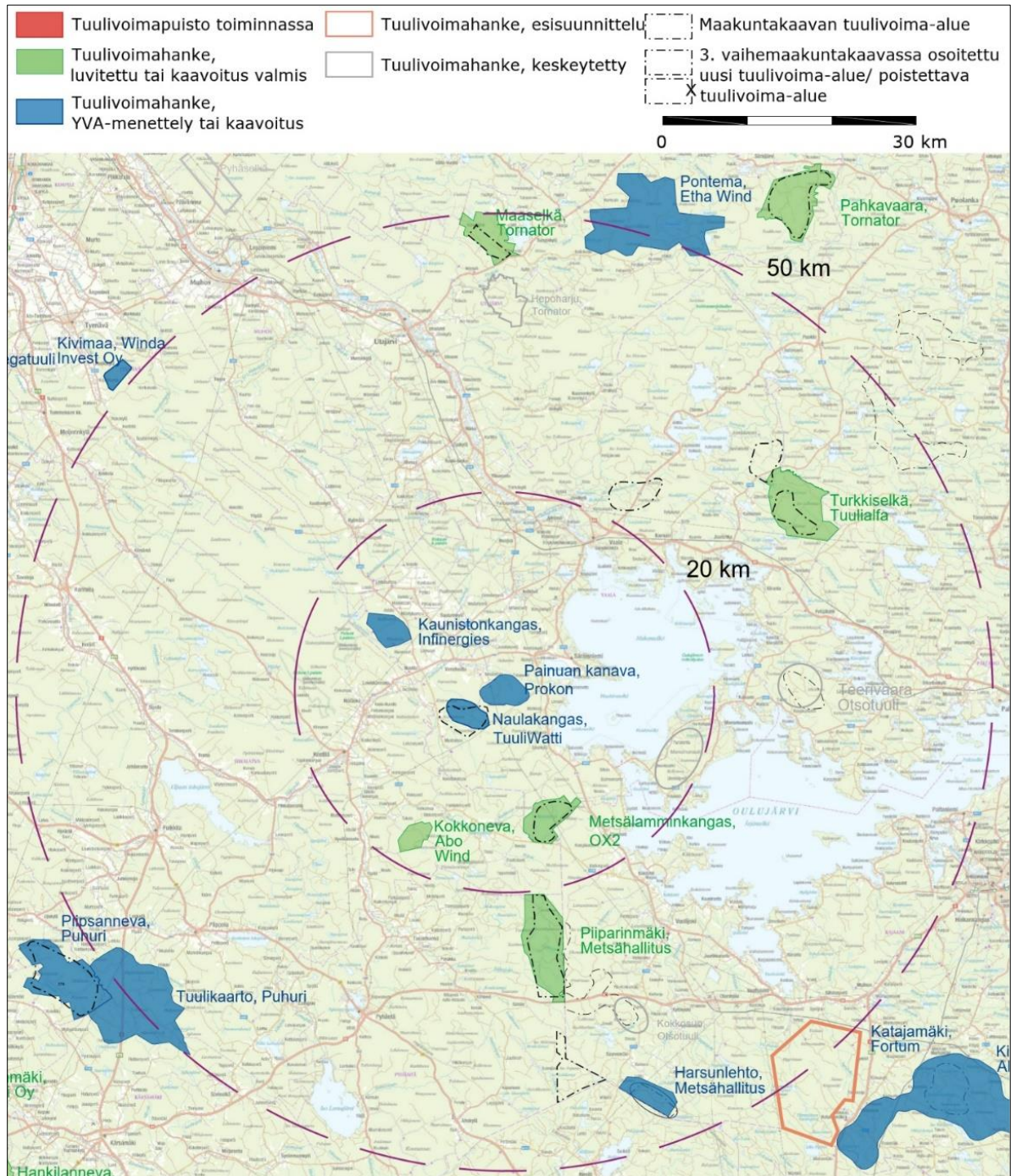
Suunnittelualueelle tai sen läheisyyteen ei sijoitu luokiteltuja ja arvokkaita kallioalueita, moreenialueita tai tuuli- ja rantakerrostumia. Suunnittelualueelle ei sijoitu luokiteltuja pohjavesialueita. Lähin, Rokuan pohjavesialue (1178503), sijoittuu suunnittelualueen koillispuolelle noin 5 km etäisyydelle.

Suunnittelualueella ei sijaitse luonnonsuojelualueita. Lähin luonnonsuojelualue on Rumalan-Kuvajan-Oudonrimpien soidensuojelualue noin 700 m suunnittelualueen eteläpuolella.

27.4.2022

5.8 MUUT TUULIVOIMAHANKKEET

Painuan kanavan tuulivoimapuiston ympärillä on toiminnassa olevia, rakenteilla olevia sekä suunnitella olevia tuulivoimapuistoja seuraavasti:

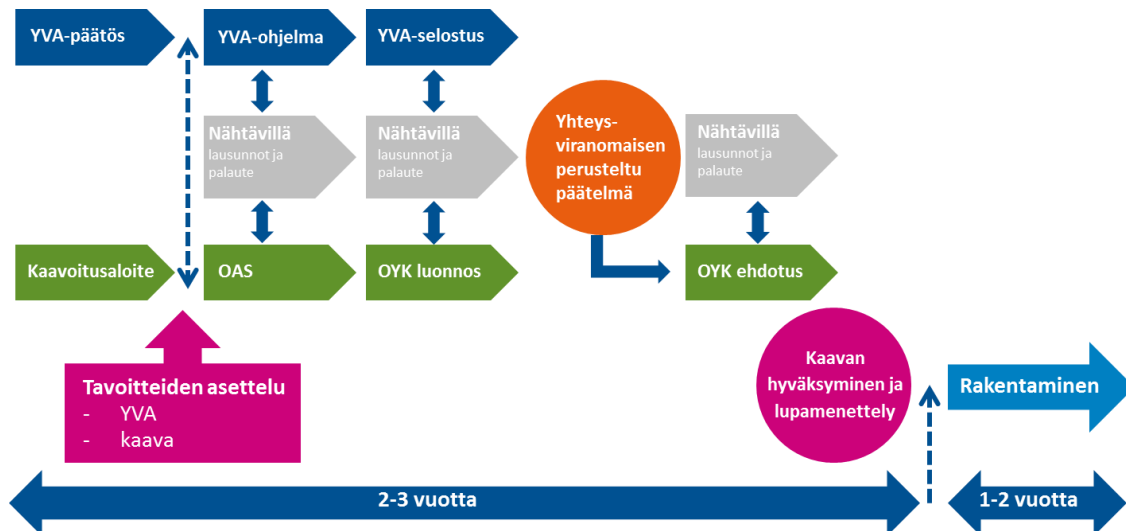

Kuva 8. Lähellä sijaitsevat hankkeet, jotka ovat rakenteilla tai suunnitteilla.

27.4.2022

6 SELVITYKSET JA VAIKUTUSTENARVIOINTI

Painuan kanavan tuulivoimapuiston ympäristövaikutukset arvioidaan erillisessä YVA-lain mukaisessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä. Osayleiskaavaprosessi ajoitetaan YVA-menettelyn kanssa rinnakkain kaavaluonnoksen nähtävillä oloon asti. Kaavaehdotus laaditaan yhteysviranomaisen YVA-menettelystä annetun perustellun päätelmän jälkeen.

Kuva 9. YVA-menettelyn ja kaavoituksen aikataulus.

Painuan kanavan tuulivoimapuiston osayleiskaavoituksen yhteydessä hyödynnetään alueelle YVA-menettelyn yhteydessä laadittuja selvityksiä ja inventointeja.

Painuan kanavan tuulivoimapuiston YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan seuraavat selvitykset:

- Luontoselvitykset
 - Pesimälinnust selvitys
 - Pöllöselvitys
 - Muuttolinnust selvitys
 - Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys
 - Direktiivilajiston erilliselvitykset (liito-oravan ja viitasammakon potentiaaliset elinympäristöt, lepakot, muun lajiston esiintymispotentiaali)
- Natura-arviointi (LSL 65 §)
- Arkeologinen inventointi
- Maisemaselvitykset (osana YVA-selostusta)
- Melu- ja varjostusmallinnus (yhteismallinnukset Naulakankaan tuulivoimahankkeen kanssa)

Prosessin edetessä laaditaan mahdolliset muut, hankkeen vaikutustenarviointia varten tarvittavat selvitykset.

Kaavoituksessa hyödynnetään myös olemassa olevia selvityksiä / inventointeja sekä muuta valtakunnallisen ja maakunnallisen tason selvityksiä.

27.4.2022

Osayleiskaavan vaikutustenarviointi laaditaan MRL 9§ ja MRA 1 § mukaisesti. Osayleiskaava laaditaan siten, että se täyttää yleiskaavan sisältövaatimukset (MRL 39 §) sekä erityiset sisältövaatimukset tuulivoimaosayleiskaavoitukselle (MRL 77b §).

7 OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS

Kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiin, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. (MRL 62 §)

Osalliset, joiden asumiseen, työhön tai muihin oloihin valmisteilla oleva kaava saattaa vaikuttaa:

- Kaavan vaikutusalueen asukkaat, yritykset ja elinkeinonharjoittajat sekä virkistysalueiden käyttäjät vaikutusalueella
- Kaavan vaikutusalueen maanomistajat ja -haltijat

Yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:

- Alueella ja lähialueella toimivat yhdistykset ja yhteisöt, kuten asukasyhdistykset tai kylätoimikunnat
- Tiettyä etua tai väestöryhmää edustavat yhteisöt kuten esim. luonnonsuojelu- ja metsästysyhdistykset
- Elinkeinonharjoittajia ja yrityksiä edustavat yhdistykset
- Erityistehtäviä hoitavat yhteisöt, esim. energia- ja vesihuoltolaitokset

Viranomaiset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:

- Kunnalliset hallintokunnat ja asiantuntijatahot
- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Pohjanmaan liitto, naapurikunnat, Oulu-Koillismaan pelastuslaitos, liikenneturvallisuusvirasto Traficom, Pohjois-Pohjanmaan museo, LUKE, Metsähallitus, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (AVI), Puolustusvoimat.

Osallisilla on mahdollisuus jättää mielipiteensä/muistutuksensa osallistumis- ja arviointisuunnitelman, kaavaluonnoksen sekä kaavaehdotuksen nähtävillä olojen aikana. Nähtävillä olojen yhteydessä pyydetään lausunnot suunnittelua koskevilta viranomaisilta. Viranomaisneuvotteluja järjestetään kaavan aloitusvaiheessa sekä ennen kaavaehdotuksen nähtäville asettamista. Tarvittaessa järjestetään viranomaisten työneuvotteluja prosessin aikana.

27.4.2022

8 KAAVOITUSPROSESSIN VAIHEET SEKÄ PÄÄTÖKSENTEKO

Osayleiskaavan asiakirjojen eri vaiheiden nähtävillä olosta ilmoitetaan Tervareitissä sekä kunnan ilmoitustaululla ja kunnan kotisivuilla. Palaute kaavasta osoitetaan Vaalan kunnalle, Vaalantie 14, 91700 Vaala tai kirjaamo@vaala.fi.

KAAVOITUKSEN ALOITUSVAIHE KEVÄT 2021

Vaalan kunnanvaltuusto on 3.9.2020 päättänyt kaavoituksen käynnistämisestä.

OAS asetetaan nähtäville kunnassa. Osallisilla on mahdollisuus jättää kaavasta mielipiteensä. Asianomaisten viranomaisten kanssa järjestetään aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu.

OSAYLEISKAAVAN LUONNOSVAIHE SYKSY 2021 JA KEVÄT 2022

Osayleiskaavan valmisteluvaiheen materiaali laaditaan ja asetetaan nähtäville 30 päivän ajaksi. Osallisilla ja kunnan asukkaille on mahdollisuus esittää mielipiteensä kaavaluonnoksesta kirjallisesti tai suullisesti (MRA 30 §). Viranomaisten lausunnot pyydetään ja palaute koostetaan.

OSAYLEISKAAVAN EHDOTUSVAIHE KESÄ JA SYKSY 2022

Kaavaluonnoksen palautteen koostamisen jälkeen järjestetään viranomaisneuvottelu asianomaisten viranomaisten kanssa.

Kaavaehdotus asetetaan nähtäville 30 päivän ajaksi. Osallisilla ja kunnan asukkaille on mahdollisuus esittää muistutuksensa kaavaehdotuksesta kirjallisesti. Viranomaisten lausunnot kaavaehdotuksesta pyydetään.

OSAYLEISKAAVAN HYVÄKSYMINEEN LOPPUSYKSY 2022

Annetuille muistutuksille ja lausunnoille laaditaan perustellut vastineet. Vaalan kunnanvaltuusto päättää osayleiskaavan hyväksymisestä. Hyväksymispäätös kuulutetaan.

27.4.2022

9 YHTEYSTIEDOT

Vaalan kunta

Timo Leikas
Kaavoittaja
Puh 044 497 0312
timo.leikas@muhos.fi

Matti Kaikkonen
Tekninen johtaja
Puh 0400 855 954
matti.kaikkonen@vaala.fi

Osoite:
Vaalan kunta
Vaalantie 14
91700 VAALA

Kunnan vaihde:
Tel 08 5875 6000

FCG Finnish Consulting Group Oy

Maria Ouni
Projektipäällikkö, DI YKS-600
Puh 041 730 8490
maria.ouni@fcg.fi

Prokon Wind Energy Finland Oy

Marko Kristola
Puh: 0400 466 134
m.kristola@prokon.net

Prokon Wind Energy Finland Oy
Pitkäkatu 34 B
65100 Vaasa
www.prokonfinland.fi

